

MARZEC 2025

„Monitor chiński” analizuje i komentuje bieżącą sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną w Chińskiej Republice Ludowej ze szczególnym uwzględnieniem działań rządu oraz dyplomacji rządowej i partyjnej.

MGR JOANNA NAWROTKIEWICZ

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet Łódzki

MONITOR CHIŃSKI

MARZEC 2025

„DWIE SESJE” – CHINY CHCĄ WYKORZYSTAĆ NIEPRZEWIDYWALNOŚĆ AMERYKAŃSKIEJ POLITYKI POD RZĄDAMI DONALDA TRUMPA

Na początku marca (5-11 marca) w Pekinie odbyły się „dwie sesje”, coroczne posiedzenia Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych oraz Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej Chin. Sygnały płynące z „dwóch sesji” potwierdziły dążenie Chin do poprawy swojego globalnego wizerunku poprzez wykorzystywanie politycznych napięć wywoływanych przez nieprzewidywalną politykę USA. Chiny zasygnalizowały także gotowość do rywalizacji z Waszyngtonem w innych obszarach, zwłaszcza w dziedzinie technologii. Taka narracja służy nie tylko polityce międzynarodowej, lecz także wewnętrznemu przekazowi o sile i niezależności państwa.

I. DZIAŁANIA RZĄDOWE

5 marca: Premier Li Qiang wygłosił coroczny raport z prac rządu, wskazując przyszłe kierunki działań Chin. Wśród celów zakładających zwiększanie wewnętrznej konsumpcji czy rozwój i wdrażanie zielonych technologii Qiang położył nacisk także na obszarze badań i rozwoju (R&D) poprzez plan inwestycyjny o wartości biliona juanów w nowe technologie, m.in. sztuczną inteligencję, obliczenia kwantowe, drony i 6G. Chiny będą również stymulować głębszą współpracę pomiędzy środowiskiem biznesowym i akademickim, co sugeruje zwiększenie swobody prywatnych przedsiębiorstw, które do niedawna podlegały ściślej państwowej kontroli.

Po zakończeniu „dwóch sesji” premier Li Qiang nie zorganizował konferencji prasowej, potwierdzając tym samym utrwalenie nowej praktyki rezygnacji z tego formatu, mimo że przez ostatnie trzy dekady była to nieodłączna część obrad. Zmiana ta wpisuje się w szerszy trend ograniczania kontaktów najwyższych przywódców z mediami oraz dalszej centralizacji przekazu politycznego.

7 marca: Minister spraw zagranicznych Wang Yi przedstawił poglądy rządu na szereg kwestii międzynarodowych w trakcie corocznej konferencji prasowej. Wang prezentował Chiny jako odpowiedzialnego partnera, obrońcę wolnego handlu i otwartości technologicznej w kontraście do USA. Zapowiedział także zacieśnianie strategicznych więzi z Rosją, przedstawiając partnerstwo jako

stabilne i odporne na wpływy zewnętrzne, oraz wskazywał na konieczność pokojowego rozwiązania wojny na Ukrainie, jednocześnie wpisując się w rosyjską narrację poprzez wypowiedź o „skomplikowanej” genezie konfliktu. Wang wyraził chęć Chin do współpracy z Europą, lecz wobec innych amerykańskich sojuszników – Japonii i Filipin – wysłał ostrzeżenia przed asertywnymi działaniami w Cieśninie Tajwańskiej i na Morzu Południowochińskim.

15 marca: W Pekinie zakończyło się seminarium z okazji 20. rocznicy uchwalenia Ustawy anty-separatystycznej. Członek Stałego Komitetu KC KPCh Zhao Leji, jeden z najważniejszych krajowych polityków, określił akt jako kluczowy instrument kształtowania dynamiki w Cieśninie Tajwańskiej, podkreślając jego rolę w powstrzymywaniu separatyzmu i prób zagranicznych ingerencji. Ustawa została wprowadzona w życie w 2005 r. na skutek rosnącej popularności tajwańskiej Demokratycznej Partii Postępowej; KPCh odbierała to jako sygnał kształtowania się tożsamości wyspy niezależnej od kontynentu. Na seminarium obecni byli urzędnicy wysokiego szczebla, w tym wojskowi, co sugeruje możliwe asertywne działania wobec Tajwanu – nie tylko groźby militarne, ale przede wszystkim próby kształtowania tajwańskiej opinii publicznej poprzez inicjatywy gospodarcze i kulturalne.

17 marca: Rząd ogłosił „Specjalny plan działania na rzecz zwiększenia konsumpcji” zakładający szereg kroków pobudzających wewnętrzny popyt. Mają to być m.in. podwyżki płac i emerytur, obniżki podatków oraz dotacje na sprzęt AGD czy pojazdy elektryczne. Polityka ma na celu zwiększenie popytu krajowego także poprzez wspieranie transakcji nieruchomościowych, rozwój turystyki i poprawę dobrobytu społecznego. Plan nie adresuje jednak istotnych problemów wpływających na niski poziom konsumpcji takich jak ograniczone zaufanie konsumentów, wysokie bezrobocie wśród młodzieży czy płatna opieka zdrowotna.

18 marca: Zhu Qin objął stanowisko zastępcy dyrektora Komisji Spraw Zagranicznych KC KPCh, zajmując się m.in. dyplomacją rządową i partyjną, propagandą zewnętrzną czy kontrwywiadem. Zhu jest zawodowym dyplomatą i pracował w ambasadach ChRL w państwach zachodnich takich jak Grecja, Wielka Brytania, USA, RPA, a także jako zastępca dyrektora departamentu europejskiego MSZ. Awans Zhu sugeruje kontynuację i zwiększenie działań mających na celu wywieranie wpływu na Europę, m.in. trwającą dyplomatyczną „ofensywę uroku”.

26 marca: W Pekinie zakończyło się Chińskie Forum Rozwoju, coroczne wydarzenie poświęcone tematyce high-tech organizowane od 2000 r.

Forum zgromadziło przedstawicieli 21 państw, a także „rekordową”, lecz niesprecyzowaną liczbę międzynarodowych przedsiębiorstw. Wydarzenie ma być świadectwem rozwoju Chin, które przyciągają inwestycje zagraniczne nie tylko w produkcję, lecz także badania i rozwój (R&D). Władze podkreślają korzyści płynące z efektu aglomeracji przemysłowej, promując w tym kontekście „Sześć Małych Smoków Hangzhou”, lokalne start-upy, wśród których znajduje się także DeepSeek odpowiedzialny za sukces modelu sztucznej inteligencji z wbudowanym rozumowaniem.

KOMENTARZ

„Dwie sesje” ujawniły chęć wykorzystania geopolitycznej szansy oferowanej przez zmieniającą się politykę USA. Najważniejsze wystąpienia dwóch sesji – raport z prac rządu premiera Li Qianga oraz konferencja prasowa ministra spraw zagranicznych Wanga Yi – zasygnalizowały wyraźną ambicję ChRL do umocnienia swojej pozycji globalnego mocarstwa w obliczu nasilającej się konkurencji strategicznej z USA. Uwagi polityków sugerują podkreśliły determinację Pekinu do wykorzystania geopolitycznej szansy ukształtowanego przez nieprzewidywalną i zaskakującą postawę administracji Donalda Trumpa, która wzbudza niepewność wśród amerykańskich sojuszników.

W centrum tej strategii znajduje się przedstawianie Chin jako siły stabilizującej na arenie międzynarodowej. Wang Yi wielokrotnie akcentował przywiązanie Pekinu do odpowiedzialności, multilateralizmu, wspierania małych państw, które mogą uciec na międzynarodowym „prawie dżungli” korzystnym dla mocarstw, stawiając tę narrację w opozycji do działań Waszyngtonu. Mimo tych pokojowych deklaracji chiński ton poza konferencją prasową Wanga był wyraźnie bardziej konfrontacyjny. Zawołowane groźby i krytyka amerykańskich środków handlowych i bezpieczeństwa, widoczne w wypowiedzi rzecznika prasowego MSZ Lina Jiana, odzwierciedlały rosnącą frustrację z powodu amerykańskiej polityki.

Pekin przeciwstawia się Waszyngtonowi również poprzez redefinicję relacji z kluczowymi państwami. Po pierwsze, stosunki chińsko-rosyjskie - określane jako

„dojrzałe i stabilne” – mają być niezależne od stron trzecich, tym samym wysuwając ostrzeżenie wobec amerykańskich działań według strategii „odwróconego Nixona”, planów USA na zbliżenie z Rosją kosztem relacji chińsko-rosyjskich. Wspólne upamiętnianie zwycięstwa w II wojnie światowej miało legitymizować partnerstwo i przypominać o "wiecznej przyjaźni", pomijając zarazem napięcia historyczne między Chinami a ZSRR. Po drugie, Japonia została oskarżona o remilitaryzację, co ukazało obawy Chin o zmieniający się układ sił w regionie i zacieśniające się związki Tokio z Waszyngtonem. Po trzecie, w kontekście Morza Południowochińskiego, Pekin przedstawił spory z Filipinami jako wyreżyserowane przez Zachód przedstawienie medialne, promując jednocześnie ideę Kodeksu postępowania na Morzu Południowowschodnim jako mechanizmu ograniczającego zaangażowanie USA.

Wizerunek odpowiedzialnego mocarstwa budowany był również poprzez deklaracje dotyczące zaangażowania w ONZ i system powojennego ładu międzynarodowego. Chińska wizja przyszłości obejmuje szersze aspiracje w zakresie globalnego zarządzania. Dążenie tego kraju do wielobiegunowego świata, w którym może on rzucić wyzwanie USA i innym zachodnim potęgom, pozostaje centralnym elementem jego dyplomatycznej narracji. Wsparcie Pekinu dla alternatywnych struktur globalnego zarządzania, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych oraz jego wysiłki na rzecz rozszerzenia wpływów na globalnym Południu poprzez inicjatywy takie jak BRICS i partnerstwa z krajami afrykańskimi, pokazują jego zaangażowanie w przekształcanie porządku międzynarodowego. Wizja ta pozycjonuje Chiny jako lidera nowej globalnej koalicji, która oferuje alternatywy dla instytucji zdominowanych przez Zachód. Pozycjonując się jako czempion Globalnego Południa, Chiny starają się zmienić równowagę sił i zaoferować kontrnarrację dla systemu międzynarodowego kierowanego przez Stany Zjednoczone.

Technologia znajduje się w centrum strategicznej transformacji Chin i została podkreślona zarówno podczas konferencji prasowej Wanga Yi, jak i w trakcie raportu rocznego premiera Li Qianga. Pomimo wysiłków podejmowanych przez USA w celu stłumienia ich ambicji technologicznych, Chiny pozostają zdeterminowane, aby przewodzić globalnemu rozwojowi kluczowych nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, obliczeń kwantowych, dronów i sieci 6G. Przykładem odporności Chin w obliczu tych wyzwań jest niedawny sukces modelu sztucznej inteligencji DeepSeek, który jest zarówno tańszy, jak i bardziej wydajny niż zagraniczne alternatywy. Według Wanga pokazuje to zdolność Chin do wprowadzania innowacji pomimo międzynarodowego sprzeciwu i wzmacnia

ich zaangażowanie w uczynienie postępu technologicznego globalnym dobrem publicznym, szczególnie dla krajów Globalnego Południa.

Strategiczny nacisk rządu na innowacje technologiczne został dodatkowo podkreślony w raporcie premiera Li Qianga, który podkreśla pilną potrzebę inwestowania przez Chiny w nowe technologie w celu zabezpieczenia ich przyszłej pozycji gospodarczej i geopolitycznej. Przemówienie Li podkreśliło bezprecedensowe zmiany w globalnym krajobrazie, w szczególności napędzane przez amerykański protekcyjizm i unilateralizm, i przedstawiło technologiczne ambicje Chin jako bezpośrednią odpowiedź na te wyzwania. Rządowy plan zainwestowania biliona juanów (około 138 miliardów dolarów) w rozwój technologiczny, zwłaszcza w sektorach takich jak sztuczna inteligencja, technologia kwantowa i zaawansowana produkcja, jest świadectwem zaangażowania Chin w zabezpieczenie swojej technologicznej przyszłości. Ten cel inwestycyjny bezpośrednio konkuruje z inicjatywami USA, takimi jak program Stargate o wartości 500 mld USD, i odzwierciedla pragnienie Chin, aby nie tylko dotrzymać kroku USA, ale potencjalnie wyprzedzić je w kluczowych sektorach technologicznych.

Kluczowym elementem tej strategii są również innowacje krajowe. Do niedawna ściśle kontrolowany, chiński sektor prywatny ma być teraz kluczowym czynnikiem napędzającym innowacje technologiczne. Wysiłki rządu zmierzające do odbudowy zaufania z liderami biznesu i wspierania bardziej opartego na współpracy ekosystemu innowacji odzwierciedlają zmianę polityki. Spotkania przewodniczącego Xi Jinpinga z liderami sektora prywatnego sygnalizują nowe podejście, które ma na celu dostosowanie priorytetów krajowych do inicjatyw sektora prywatnego. To przejście od krótkoterminowych zysków do długoterminowych badań i rozwoju podkreśla dążenie Chin do wspierania zrównoważonego wzrostu i zapewnienia, że ich sektor technologiczny pozostanie konkurencyjny w skali globalnej. Oczekuje się, że władze lokalne odegrają rolę w tym procesie, dostosowując swoje wysiłki do priorytetów krajowych, zachęcając do innowacji, a nie konkurencji, która mogłaby prowadzić do nieefektywności. Niemniej jednak należy podkreślić, że w chińskiej ekonomii politycznej istnieje poważna „luka implementacyjna” pomiędzy deklarowanymi celami a ich realizacją, co prowadzi do faworyzowania interesów politycznych poszczególnych aktorów systemu kosztem racjonalności ekonomicznej.

Podsumowując, „dwie sesje” nie tylko odzwierciedliły ambicje Chin do wzmocnienia swojej pozycji globalnego lidera, ale także zasygnalizowały ich

gotowość do konfrontacji z USA w wielu dziedzinach, w szczególności w zakresie technologii i globalnego zarządzania. Podczas gdy Chiny prezentowały się jako pokojowy lider, ich zdecydowana retoryka i strategiczne nastawienie wskazują, że są przygotowane na wzmożoną rywalizację z Waszyngtonem.

II. DYPLMACJA RZĄDOWA

13 marca: Chiński minister spraw zagranicznych Wang Yi i jego laotański odpowiednik Thongsavanh Phomvihane spotkali się w Pekinie w trakcie jego pierwszej oficjalnej wizyty zagranicznej od objęcia stanowiska w listopadzie 2024 r. Była to także pierwsze takie wydarzenie po zakończeniu „Dwóch sesji”, co sugeruje symboliczne potwierdzenie wagi bilateralnych relacji. Strony miały rozmawiać o wspólnej wizji socjalistycznej, pogłębieniu współpracy w obszarach przestępczości transgranicznej (oszustwa i hazard online) energetyki, sztucznej inteligencji i gospodarki cyfrowej, a także infrastruktury, zwłaszcza kolei Chiny-Laos, czy szerszej współpracy z państwami ASEAN. Na spotkaniu podpisano memorandum w sprawie współpracy na rzecz promowania Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa Xi Jinpinga.

W trakcie swojej wizyty Phomvihane odbył także podobne spotkanie z szefem Wydziału Łączności Międzynarodowej KPCh, Liu Jianchao.

14 marca: Wang Yi spotkał się z wiceministrami spraw zagranicznych Rosji Siergiejem Riabkowem i Iranu Gharib Abadimem w sprawie irańskiego programu nuklearnego. Rozmowa, prowadzona w Pekinie, miała podkreślić status ChRL jako odpowiedzialnego gracza międzynarodowego dążącego do rozwiązywania regionalnych konfliktów w przeciwieństwie do „wprowadzania jednostronnych sankcji, które jedynie zaogniają sytuację”, co jest przytykiem do USA, które wycofało się z wcześniej istniejącego porozumienia nuklearnego z Iranem. Wang miał zaproponować pięć propozycji dalszych działań, a Rosja i Iran zadeklarowały chęć dalszej współpracy z Chinami w mechanizmach wielostronnych, takich jak BRICS i Szanghajska Organizacja Współpracy.

18 marca: Wang Yi przeprowadził rozmowę telefoniczną z doradcą ds. polityki zagranicznej prezydenta Francji Emmanuelem Bonnetem. Podczas rozmowy, która miała odbyć się „na prośbę” Bonneta, specjalisty od Bliskiego Wschodu, poruszono temat irańskiego programu nuklearnego, ale także konfliktu w Ukrainie, zakresie multilateralizmu, stabilności globalnych

łańcuchów dostaw czy strategicznej komunikacji i współpracy handlowej między Francją a Chinami.

21 marca: Wang Yi spotkał się z premierem Japonii Shigeru Ishibą w Tokio.

Wang podkreślił, że po objęciu stanowiska przez Ishibę Chiny i Japonia rozpoczęły proces ocieplania relacji bilateralnych. Jest to konsekwencja zmiany polityki Tokio, które chciało ustabilizować kontakty z Chinami w obliczu nadchodzącej kadencji Donalda Trumpa. Chiński minister spraw zagranicznych zaznaczył również, że państwa powinny działać na rzecz stabilności sytuacji geopolitycznej wobec globalnych wyzwań.

26 marca: Ma Zhaoxu „przeprowadził konsultację polityczną” z ministrem spraw zagranicznym Radosławem Sikorskim, wiceministrem Władysławem Teofilem Bartoszewskim, a także sekretarzem stanu w Kancelarii Prezydenta RP i szefem Biura Polityki Międzynarodowej, Wojciechem Kolarskim. W spotkaniu uczestniczył również Ambasador Chin w Polsce Sun Linjiang.

Obie strony miały przeprowadzić „dogłębną wymianę poglądów na temat międzynarodowych i regionalnych kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania”; polski MSZ określił następujące tematy rozmów: sytuacja bezpieczeństwa w Europie, wojna w Ukrainie, stosunki UE-Chiny i relacje obu krajów z USA. Polska miała również podkreślić znaczenie obecnego kształtu stosunków międzynarodowych na „gwałtowny zwrot” w europejskiej polityce zewnętrznej i wewnętrznej, w której rola bezpieczeństwa wzrasta.

27 marca: Premier Li Qiang spotykał się z francuskim ministrem spraw zagranicznych Jean-Noëlem Barrotem. Qiang wielokrotnie apelował do francuskiego ego, określając oba kraje jako „jako niezależne, dojrzałe i odpowiedzialne duże kraje”, które powinny zacieśnić współpracę dla stabilności i wspólnego rozwoju świata. Chiński premier pośrednio odnosił się także do USA, mówiąc o przeciwstawieniu się protekcjonizmowi i unilateralizmowi.

Pekin zadeklarował swoją chęć współpracy z Francją w wielu obszarach takich jak: nowe technologie, lotnictwo, kosmonautyka czy energia jądrowa. Qiang wyraził również nadzieję, że Paryż „stworzy uczciwe, sprawiedliwe i przewidywalne środowisko rozwoju dla chińskich firm inwestujących we Francji”.

KOMENTARZ

Pekin umacnia swoją pozycję międzynarodową poprzez rozmowy z Rosją i Iranie na temat porozumienia nuklearnego. Trójstronne spotkanie w Pekinie pomiędzy ministrem spraw zagranicznych Wangiem Yi a wiceministrami spraw zagranicznych Rosji i Iranu stanowi kolejny krok w wysiłkach Pekinu na rzecz budowania swojego wizerunku jako odpowiedzialnej i stabilizującej siły w globalnej dyplomacji – szczególnie w przeciwieństwie do tego, co określa mianem unilateralizmu Waszyngtonu. Choć spotkanie poświęcone było głównie irańskiemu programowi nuklearnemu, służyło także innym celom: promowaniu chińskiej wizji multilateralizmu, umacnianiu antyzachodniego przekazu oraz zwiększaniu strategicznej obecności Chin na Bliskim Wschodzie.

Nie należy lekceważyć symbolicznego znaczenia organizacji tych rozmów właśnie w Pekinie. Porozumienie nuklearne z 2015 roku, w którym uczestniczyły USA, Rosja, Chiny, Wielka Brytania, Francja, Niemcy i Unia Europejska, zakładało ograniczenie programu nuklearnego Iranu w zamian za zniesienie międzynarodowych sankcji. Teheran początkowo przestrzegał jego zapisów, lecz po jednostronnym wycofaniu się USA z porozumienia w 2018 roku – za pierwszej kadencji Donalda Trumpa – zaczął stopniowo się z nich wycofywać. Próba wznowienia rozmów w chińskiej stolicy to próba wypełnienia tej dyplomatycznej pustki i pokazania, że centrum negocjacji może przesunąć się poza Zachód.

Obecnie Donald Trump lawiruje między zapowiedziami wznowienia rozmów z Teheranem a groźbami działań wojskowych. Irańskie odrzucenie tych groźb, oparte na oskarżeniach o hipokryzję USA, stanowi dodatkowy argument dla Chin i Rosji, by przedstawiać się jako bardziej wiarygodni pośrednicy. W tej narracji Pekin prezentuje się jako konstruktywny aktor – podczas gdy USA nakładają sankcje i organizują zamknięte spotkania w Radzie Bezpieczeństwa ONZ (określane przez Iran jako „nadużycie” tej instytucji), Chiny ułatwiają otwarty dialog, zachęcają do pokojowych rozwiązań i szanują suwerenność regionu. Pięciopunktowa propozycja Wang Yi – choć jej szczegóły nie zostały ujawnione – pozycjonuje Chiny raczej jako partnera w rozwiązywaniu problemów niż siłę narzucającą rozwiązania. Brak sygnalizowania konkretnych rozwiązań stawia pod znakiem zapytania możliwości Chin do faktycznego wpływu na

rzeczywistość międzynarodową w kontekście przejmowania odpowiedzialności i stawiania Pekinu w roli lidera.

Dodatkowo zarówno Iran, jak i Rosja potwierdziły gotowość do współpracy z Pekinem w ramach formatów takich jak BRICS czy Szanghajska Organizacja Współpracy, co wzmacnia pieczołowicie kształtowany obraz Chin jako architekta nowego ładu międzynarodowego.

Jednocześnie spotkanie służyło umocnieniu strategicznej osi współpracy między trzema państwami. Dla Iranu to okazja do przeciwstawienia się presji Zachodu poprzez zacieśnienie relacji z innymi głównymi aktorami spoza euroatlantyckiego kręgu. Dla Rosji, która pogłębiła swoją międzynarodową izolację w wyniku wojny na Ukrainie, partnerstwo z Chinami i Iranem to sposób na utrzymanie choćby częściowej dyplomatycznej legitymizacji. Wspólne manewry wojskowe przeprowadzane przez te trzy państwa stanowią dodatkowy sygnał – nie tylko o zbieżności interesów, ale także o gotowości do ich wspólnego artykułowania i obrony.

Mimo to nie należy przeceniać możliwości mediacyjnych Chin. Choć Pekin odniósł znaczące dyplomatyczne zwycięstwo w postaci zbliżenia Iranu i Arabii Saudyjskiej w 2023 roku, jego wpływ na decyzje Teheranu – zwłaszcza w sprawie polityki nuklearnej – pozostaje ograniczony. Chiny są dla Iranu kluczowym partnerem gospodarczym, ale nie mogą narzucić mu strategicznych kierunków działania. Równocześnie muszą balansować między relacjami z Iranem a współpracą z tradycyjnymi sojusznikami USA w Zatoce Perskiej. Co więcej, rosnąca obecność gospodarcza Pekinu w regionie – choć zwiększa jego znaczenie – czyni je również bardziej podatnym na konsekwencje potencjalnej eskalacji. Nie bez znaczenia jest też ryzyko wtórnych sankcji wobec chińskich firm zaangażowanych w relacje z Iranem.

Organizacja tych rozmów to zarazem demonstracja miękkiej siły, jak i ruch defensywny mający na celu zabezpieczenie chińskich interesów handlowych i strategicznych. Choć mało prawdopodobne, by doprowadziła ona do przełomu w kwestii nuklearnej, wzmacnia szerszy przekaz: światowy porządek zaczyna przyjmować formę bardziej wielobiegunową – taką, w której USA nie są już jedynym głównym rozgrywającym.

III. DYPLOMACJA PARTYJNA

3–11 marca: Wicedyrektor Międzynarodowego Wydziału Łączności Międzynarodowej KC KPCh, Lu Kang, przewodniczył delegacji partyjnej podczas wizyt w Norwegii, Danii i Wielkiej Brytanii. Kang spotkał się z przedstawicielami rządów, parlamentów, partii politycznych, think tanków i środowisk akademickich.

W Norwegii rozmowy koncentrowały się na współpracy między partiami politycznymi. Delegacja spotkała się m.in. z ministrem spraw zagranicznych Espenem Barth Eide oraz przewodniczącą parlamentarnej komisji spraw zagranicznych i obrony, Ine Eriksen Søreide.

W Danii głównymi tematami były zielony rozwój i bezpieczeństwo globalne. Chińska delegacja rozmawiała z ministrem środowiska Magnusem Heunickem oraz z sekretarzem generalnym MSZ Jeppe Tranholm-Mikkelsenem.

W Wielkiej Brytanii podkreślano znaczenie rozwoju relacji partyjnych oraz współpracy handlowej, kulturalnej i naukowej. Delegacja spotkała się z ministrem stanu ds. zagranicznych i rozwoju Andrew Chapmanem oraz zastępcą doradcy premiera ds. bezpieczeństwa narodowego, Alexandrem Katsalasem. Odwiedzono także uniwersytety, think tanki oraz ośrodek społeczny Li Airi Community Center.

Dla strony chińskiej ważnym elementem wizyt było promowanie koncepcji dyplomacji Xi Jinpinga, w tym Globalnej Inicjatywy Rozwoju, Globalnej Inicjatywy Bezpieczeństwa oraz Globalnej Inicjatywy Cywilizacji.

4 marca: szef Wydziału Łączności Międzynarodowej KC KPCh Liu Jianchao spotkał się z Andriejem Artizowem, szefem Rosyjskich Archiwów Państwowych. Obie strony uznały współpracę archiwalną za istotny element ochrony dziedzictwa kulturowego i wzmacniania relacji dwustronnych. Rosja zadeklarowała gotowość do intensyfikacji współpracy z Chinami, zwłaszcza w zakresie upamiętniania wydarzeń historycznych poprzez wspólne inicjatywy archiwalne z okazji 80. rocznicy drugiej wojny światowej.

17 marca: Wiceminister Wydziału Łączności Międzynarodowej KC KPCh, Lu Kang, spotkał się w Pekinie z delegacją studentów niepublicznej uczelni Johns Hopkins University. Wydarzenie było częścią inicjatywy „50 tysięcy w 5 lat” promowanej przez Xi Jinpinga, której celem jest promowanie wymiany międzyludzkiej młodych obywateli chińskimi i amerykańskimi. Spotkanie miało „przyjazny charakter”, a studenci mieli podkreślić znaczenie bezpośrednich

interakcji w budowaniu zrozumienia między obywatelami obu krajów. Lu odpowiedział na pytania dotyczące globalizacji, Morza Południowochińskiego i zmian klimatu.

18 marca: Lu Kang uczestniczył w 13. Chińsko-Europejskim Dialogu Akademickim "Perspektywy trwałego pokoju w Europie - ideały i rzeczywistość". Konferencję organizowała Chińska Ludowa Organizacja na Rzecz Pokoju i Rozbrojenia, pozarządowy think-tank stowarzyszony w Departamencie Informacji Publicznej ONZ. W dialogu uczestniczyli przedstawiciele europejskich ośrodków badawczych (wymieniono tylko Wielką Brytanię), chińskiego MSZ oraz Chińskiej Akademii Nauk Społecznych. Wydział Łączności Międzynarodowej KC KPCh zadeklarował, że uczestnicy pozytywnie ocenili chińskie inicjatywy dotyczące bezpieczeństwa i chcą współpracować w kontekście obchodów 80. rocznicy zakończenia II wojny światowej. Podczas wydarzenia Lu podkreślił także, że Chiny aktywnie wspierają budowę stabilnego systemu bezpieczeństwa w Europie.

18 marca Liu Jianchao spotkał się w Pekinie z przedstawicielami Temasek Holdings Limited, zachęcając singapurską firmę do dalszego zwiększania zaangażowania inwestycyjnego w Chinach. Strona chińska przedstawiła się jako stabilny i otwarty na współpracę partner gospodarczy. Temasek wyraził optymizm wobec perspektyw chińskiego rynku, zaznaczając jednocześnie znaczenie przejrzystych ram instytucjonalnych oraz warunków sprzyjających rozwojowi talentów. Chińska strona zaprezentowała aktualne reformy oraz zachęty inwestycyjne, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości w Pekinie i Szanghaju, podkreślając swoje zaangażowanie w rozwój otwartej i przyjaznej inwestorom gospodarki. W rozmowach uczestniczyli m.in. wicedyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej i była ambasadorka Chin w Singapurze Sun Haiyan, przedstawiciele chińskich ministerstw i władz lokalnych oraz kierownictwo Temasek Holdings, w tym prezes Lim Boon Heng i dyrektor generalny Dilhan Pillay.

24 marca: Liu Jianchao spotyka się z Tan Senem, przewodniczącym Amerykańsko-Chińskiej Rady Biznesu (USCBC). Liu podkreślił, że relacje chińsko-amerykańskie mają kluczowe znaczenie nie tylko dla obu państw, lecz także dla globalnej gospodarki, bezpieczeństwa oraz przyszłości i losów całej ludzkości, w związku z czym powinny kierować się zasadami wzajemnego szacunku i współpracy przynoszącej obopólne korzyści. Liu wyraził nadzieję, że USCBC odegra aktywną rolę w promowaniu „obiektywnego i racjonalnego” postrzegania Chin w różnych amerykańskich sektorach.

25 marca: Liu Jianchao spotkał się z wicepremierem Singapuru i przewodniczącym Partii Akcji Ludowej Heng Swee Keatem. Heng wielokrotnie chwalił Chiny, podkreślając, że po raz pierwszy odwiedził kraj w 1997 roku i od tego czasu osobiście obserwował jego imponujący rozwój. Zwrócił uwagę na przełomowe osiągnięcia w dziedzinie sztucznej inteligencji, pojazdów elektrycznych i innych sektorów, zaznaczając, że dalszy rozwój Chin ma kluczowe znaczenie dla Singapuru oraz krajów ASEAN.

Singapur wyraził chęć zacieśniania współpracy z Chinami, szczególnie w obszarach innowacji technologicznych, nauki oraz odpowiedzi na wyzwania związane ze starzejącym się społeczeństwem. Heng pochwalił również myśl Xi Jinpinga o „budowaniu społeczności ze wspólną przyszłością dla ludzkości”. Strona singapurska zadeklarowała gotowość do dalszego rozwoju relacji dwustronnych.

25 marca: Liu Jianchao spotkał się z portugalskim ministrem stanu i ministrem spraw zagranicznych Paulem Ranglem. Liu podkreślił, że Chiny i Europa łączy szeroka wspólnota interesów, w tym poparcie dla multilateralizmu i wolnego handlu oraz sprzeciw wobec protekcjonizmu. Zaznaczył, że Chiny postrzegają Europę jako partnera i chcą zacieśniać współpracę z Portugalią, zarówno na poziomie państwowym, jak i między partiami politycznymi, w tym z reprezentowaną przez Rangla Partią Socjaldemokratyczną.

Rangel pozytywnie ocenił działalność chińskich firm w Portugalii i wskazał, że wolny handel sprzyja rozwojowi, w przeciwieństwie do protekcjonizmu. Zapewnił, że Portugalia – jako członek UE i kraj portugalskojęzyczny – chce aktywnie wspierać relacje Chin z Unią i ze światem portugalskojęzycznym.

Podczas spotkania obie strony wymieniły także poglądy na temat bieżących kwestii międzynarodowych i regionalnych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

KOMENTARZ

Zagraniczny kapitał, napływaj! Marcowe spotkania Liu Jianchao z kluczowymi przedstawicielami Singapuru – najpierw z reprezentantami Temasek Holdings, a następnie z wicepremierem Heng Swee Keatem – wpisują się w szerszą strategię Chin, której celem jest odbudowa zaufania zagranicznych inwestorów. Pekin

pragnie pokazać, że mimo globalnych napięć i wewnętrznych wyzwań, Chiny pozostają atrakcyjnym i stabilnym miejscem do lokowania kapitału.

Temasek Holdings, choć w pełni należący do singapurskiego Ministerstwa Finansów, działa jako niezależna spółka inwestycyjna – z wyjątkiem rzadkich sytuacji nie podlega bezpośredniej kontroli rządu ani prezydenta. Posiada udziały w strategicznych przedsiębiorstwach, takich jak DBS Bank czy Singapore Airlines, a jego kierownictwo jest silnie powiązane z elitami politycznymi Singapuru. Spotkanie z Liu Jianchao miały zatem charakter nie tylko gospodarczy – to był również szerszy komunikat polityczny skierowany do singapurskich decydentów.

Działania te wpisują się w szerszy przekaz płynący z Pekinu, w tym deklaracje premiera Li Qiang’a zawarte w corocznym raporcie z prac rządu. W ostatnich miesiącach władze centralne konsekwentnie podkreślały gotowość do poprawy klimatu inwestycyjnego, przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych i wzmacniania sektora prywatnego. Mimo narastającej roli państwa w gospodarce, postpandemicznego spowolnienia i nieprzewidywalnych regulacji – takich jak kampania „wspólnego dobrobytu”, która wymuszała „dobrowolne” darowizny na cele państwowe czy nasilająca się kampania anty-szpiegowska – Chiny starają się przekonać świat, że nadal są atrakcyjnym miejscem inwestycji. Ma to tym większe znaczenie, że według oficjalnych danych zagraniczne bezpośrednie inwestycje zagraniczne do Chin spadły aż o 99% w ciągu ostatnich trzech lat.

Zwiększenie zaangażowania Temasek miałoby wymiar zarówno symboliczny, jak i praktyczny – byłoby potwierdzeniem, że Chiny wciąż przyciągają znaczących, wiarygodnych inwestorów. Początkowo Temasek był wobec Chin bardzo otwarty – już w 2004 r. przedsiębiorstwo otworzyło biuro w Pekinie, a rok później w Szanghaju, inwestując m.in. w Bank of China, Alibabę, Meituan oraz duże projekty nieruchomościowe. Co więcej, Temasek odegrał istotną rolę w reformach chińskich przedsiębiorstw państwowych po 1980 r., gdy Pekin analizował możliwość adaptacji singapurskiego modelu ładu korporacyjnego.

Spotkanie z Liu miało na celu wyraźne zakomunikowanie, że Chiny pozostają otwarte, stabilne i gotowe do długofalowej współpracy. Chińscy urzędnicy oferują konkretne zachęty inwestycyjne i informują o postępach w reformach – zwłaszcza w takich ośrodkach jak Pekin czy Szanghaj – próbując odzyskać zaufanie długoterminowych inwestorów. Jest to reakcja na coraz bardziej ostrożną postawę Temasek, który w ostatnich latach zmniejszył ekspozycję na

Chiny. Pogorszenie zwrotów z inwestycji, represje wobec sektora technologicznego, napięcia z USA i ogólne zawirowania postpandemiczne skłoniły firmę do zmiany strategii. Choć Chiny spadły na drugie miejsce w portfelu Temasek (za USA – 63 mld USD), firma deklaruje, że nie opuszcza Chin, lecz koncentruje się na sektorach mniej podatnych na geopolitykę, takich jak biotechnologia, elektromobilność czy automatyka.

Spotkanie z wicepremierem Heng Swee Keatem dodatkowo wzmocniło ten przekaz. Heng, który określił się jako „wieloletni obserwator Chin”, pochwalił chiński rozwój oraz koncepcję „wspólnoty wspólnej przyszłości ludzkości” promowaną przez Xi Jinpinga. Zwrócił także uwagę na potrzebę pogłębienia współpracy w takich obszarach jak nauka, polityka senioralna i innowacje technologiczne.

Dla Chin przyciągnięcie apolitycznych, stabilnych inwestorów instytucjonalnych – takich jak Temasek – jest kluczowym elementem szerszej strategii ożywienia BIZ. Ma to szczególne znaczenie w obliczu rosnącej atrakcyjności rynku amerykańskiego – nawet tak powiązana z Chinami firma jak Temasek po raz pierwszy od dekady inwestuje więcej w USA niż w Państwie Środka. Pekin potrzebuje dziś twardych dowodów na to, że nadal jest bezpiecznym, nowoczesnym i przewidywalnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

